

Quo Vadis?

Írta: Mezei Ernő

erre tartunk? Hogy van-e valami komoly értelem, valami gyakorlati okszeitás az antiszemitizmusnak időről-időre kitörő nagy járványában, azt idáig a világ bölcsei, nagy államférfiak, kitűnő írók, jeles nemzetgazdák semmiképp sem fedezték föl. Mégis csak meg kell vallanunk annyit, hogy ott forognak a mai zsidó-ellenesség tarka táborában nem kevesen elismert értelmes fők, számbavehető közéleti tekintélyek is. Ezekről szeretnők megtudni, micsoda fogható célhoz, micsoda természetes megoldáshoz hisznek eljuthatni az antiszemitikus agitáció féktelenül szertehullámzó áradatán. Ha magában az antiszemitikus árbán nincs irányító gondolat, micsoda gondolatot helyeznek ők bele, akik ma vezető megbizatással és felelősséggel kormányozzák a vizek rettentő zajlásán át államiságunk összelődözött, árbocát veszített hajóját? Az antiszemitzmussal nem lehet vitába szállni, ez régi dolog. De tőlük, a hazafiaktól, a vezetőktől, mégis meg kell tudakolnunk, micsoda tervet és elszánást függesztettek föl mindnyájunk feje fölé, akiknek sorsa hajójukhoz van kötve. Ez az aposztrofálás természetesen nem illeti a Fanglereknek és ősmagyar bolszvista társaiknak antiszemitikus förmedvényeit.

Egy bizonyos. A korszellem utolsó evolúciója, a művelt világon uralkodó eszmeáramlatok ma nem nagyon kedveznek az olyan törekvésnek, amely a zsidókat a modern nemzeti élet javaiból kirekeszteni, polgári egyenlőségüket, politikai jogállásukat megcsorbítani igyekeznék. Az entente végleges felülkerekedése óta a demokrácia jelszavai uralkodnak Nyugaton és Keleten egyaránt.

Az utolsó államok is, amelyekben a háború előtt a feudális hagyomány rekeszeit, a szolgaság és kizárás intézményeit fentartották, Oroszország és Románia, kiküszöbölték politikai szervezetükből a zsidóellenes korlátozásokat. Az újonnan alkotott államoknak, elsősorban Lengyelországnak, az entente békekötései kötelezően írták elő a zsidók egyenjogúsítását. Magyarországnak meg éppen az volt történelmi ereje és dicsősége, hogy mindenkor közösséget vallott a nyugati civilizáció népeivel és irányzataival. Ma a fegyverek döntése után egészen ki vagyunk szolgáltatva az entente jóakarátának. Nem hiába figyelmeztet Apponyi Albert saját békemissziójának föltételeként arra, hogy óvnunk és ápolnunk kell a nyugati népek rokonszenvét.

Újra és fokozott mértékben hivatásunkká vált, hogy a nyugati civilizáció, az általános haladás és szabadság elő-Örsei legyünk.

Akármilyen legyen a jövő viszonyunk az entente háta maihoz, mindenképp neveltséges föltevés marad, hogy a most kialakuló nemzetközi államrendben Magyarország olyan elszigetelt, sötét zugnak rendezkedjék be, amely újra a középkor szellemét honosítaná meg politikai szervezetében s a felekezeti jogfosztás, a polgári egyenlőtlenség intézményeit elevenítené föl.

De a féktelenül tomboló erőknek mindig vannak veszedelmes hatásaik, sőt annál veszedelmesebbek, mentői kevesebb céltudatosság van bennök. Nem fogják eltörölni az emancipációt, tudjuk jól, még kevésbé kiűzni a zsidókat „vagyonuk elkobzása mellett”, mint Patacsy Dénes úr és társai pillanatnyi hangulatképekben kirajzolják.

De ha a felekezeti gyűlölség hajszái tartósan megmérgeznek közéletünk vérkeringését, más gyakorlati következtől tarthatunk. Európa keletén vannak még zsidó tömegek, amelyek vallásfelekezeti külön vákságukon túl sajátos kulturái életet élnek, amelyek nyelvre, életmódra nagyon elütnek az őket környező lakosságtól és amelyekben az utolsó évtizedek cionista agitációinak hatása alatt külön nemzetiségi öntudat ideológiája sűrűsödött össze. Az entente békeelőírásai pedig, amikor biztosítják mindenütt a zsidók jogegyenlőségét, még szabad választást hagynak fenn nekik arra is, hogy ahol nemcsak felekezetszámba akarnak vétetni, igénybe vehessék a „nemzeti kisebbség” nemzetközi garan-

cia alá helyezett külön jogosítványait. Ennek az alternatívának kellemetlen következeit tapasztalja ki most Lengyelország. Magyarország szempontjából ezt ma teljesen akadémikus kérdésnek mondhatjuk. A magyar zsidóság óriási többsége az ország keresztény lakosságától csak vallási tekintetben különböző elemnek, ellenben nemzeti hovatartozása tekintetében, a nyelvi és kulturái közösség vonatkozás saiban határozottan magyarnak, a magyar hazafiegység szerves részének kivan vétetni. A cionisztikus nemzeti agitáció, ha időnként még oly zajosan lép is fel, idáig minálunk a pusztában kiáltott visszhangtalan szó maradt.

De vajjon a rendszeres antiszemitikus fenekedés, ha a magyar közéletnek alakulásában jelentős tényezővé válnék,, nem fogja-e a dolgok ez állását megváltoztatni? Nem fogja-e ez a tüzet lihegő, toporzékoló bika, ha a magyar kormányzás és közigazgatás ekevasához kapcsolják, előbb-utóbb, a maga erőszakos módján a magyar zsidóság keményebb talaját is fogékonyrá szántani a zsidó nemzetiségi agitáció kolyvetése számára?

Aki a magyar zsidóság lelki világába akár a közvetlen személyes ismeret, akár az irodalmi megnyilatkozások révén csak valaminő tájékozottságot szerzett, tudja, hogy a magyár öntudat, a hazafias nevelés, a magyarsággal való szolidaritás érzése belőle mély és sűrűn csomósodó gyökérszálakkal nyúlik le és fogózik a magyar föld göröngyeibe. De nincs olyan szívós gyökérszál, amelyet a folytonos rángatással meglazítani, sőt végre kitépni nem lehetne. Van-e annál gyötrőbb érzés, mint folyton kisebbitést, bántalmazást és kitagadtatást tapasztalni éppen azok részéről, akikkel való nagy együttérzést és a közjóra való együttműködést a hazafiúi közösség szent tartozásaként hirdetjük és ápoljuk. Hazafiságunk is csak úgy lehet becses, ha emberi önértékünket támogatja és fokozza, és képzelhető-e annál kegyetlenebb dilemma, ha a hazafiul közösséget ellentétbe hozzák az emberi önértéssel, ha a magyar zsidónak, aki magát híven, büszkén vallja magyarnak, éppen ez okon magyar polgártársai részéről megalázó sértéseket kell elszednie. Az emberi önérték! – ez éppen a zsidó lélek legősibb, hittel teljes hagyománya, amelyet sérthetetlenül megóvott akkor is, ha a külső körülmények a szolgaság és megalázottság legérdeesebb jármába szorították is nyakát. A középkori gettó-zsidót százados, rettenetes üldöztetései közepette is az tartotta fenn, hogy a szenvedésekben való benső közösség, a hitsorsosaival való megszentelt zárkózottság csak megnövelte benne az ellentálló önérték képességét. A mai egyenjogúsított zsidó a hazájával való erkölcsi kapcsolatban nyert új társadalmi horizontot, új emberi becsvágyat.

Önérzetet új gazdag forrásból táplálta a honpolgári szolidaritás, a magyar nemzeti büszkeség. Ezt az üdén buzogó forrást akarják-e örökös gyanúsításaik és mocskolódásaik behányt iszapjával álló mocsárra rekeszteni a mai hangadók?

Mindazoknak, akik a hazafias törekvések egy sebével kívánják felemelni letiprott nemzetünket, ennek a szellemi fertőzésnek hazánkra való áttérjedését kellene vállvetett igyekezettel meggátolniok Szerencsétlen nemzetünket ma a győztes hatalmak önkénye területének kétharmadától fosztja meg azon az orvon, hogy a rajta lakó nemzetiségeket nem tudta az egyenlő jog és a közös hazafiság kötelékével a nemzeti egység tömbjévé összeforrasztani És ily körülmények között politikai hatalomhoz és vezető szerephez hathasson olyan irányzat, amely a magyar zsidóságból a legteljesebb erkölcsi kényszerítéssel új nemzetiségi elemet gyúrna és ezt az új nemzetiséget már eleve a sértettség és üldözöttség reflexérezésével a védelmi helyet s jogbiztosítás eszközeinek alkalmazására szorítana rá? Nem látja-e mindenki mily csábító tartalmat kapna így az a cionista biztatás, hogy a magyar zsidóság is mondjon le magyar polgári öntudatáról és helyébe az európai hatalmak szerződéses garandájával felszerelten „a zsidó nemzetiségi kisebbség jogállására rendezkedjék be Igazi zsidó nemzetiség nem lehetne ugyan nyelvi és területi alap híján akkor sem, de izmosodó magyar nemzeti tudata, az élet állandóan sorvasztó befolyása alatt holmi jellegtelen és annál kérkedőbb „européerséggé” morzsolódnék szét

Csak felmutatjuk ezt a kilátást. Azt gondoljuk, elegendes arra, hogy teljes örültségnek tüntesse föl a sok fura zsidó-rendezési koncepciót, amit mostanság még vezető államférfiaktól is kell hallanunk Ha nem mondtok le végleg a gondolkozás adományáról, bővítsék ki Zrínyi Miklós mondatát ily értelemben: *Ne bántsát az igaz magyar zsidót!*

